МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкома Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхачу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 116 (4284). ШИНАРДИ, 27 сентябрь 1966 шу. Мах 2 кап.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

МАЛАВ БЕХКЕ?

МалгІабика районан «Ингушский» совхозе 200 гектара тІа дІадийнарчу шекара свеклин лакхара хьукъам хеба, вІаштІехьдаьккхад дерттІа доьл дар балхьи долаш. Совхоза шекара свекла дІайийначу кхашка хьежача ухона гучалнар дика хьукъаль шекара свекла чуэцаш болхачайолхлошта хьалхаика уьтта конкьерлошаш.

ШолагІча отделене № 3 болчу бригада аллхалІяа сентябре дІадоладьй 40 гектара тІа дІайийна свекла чуацилга. Гектаршкаш а схІибоза шекара свекла кхерваш а лаг айдена болх ба дІабоьлабенаьча кхи хетадора шекара свекла сиза чуийца арахь ьыина. Дукха тьаьна далаинар мар хьимар, баьхьар аьлча; мар бехк болаш хІинанн дан на.

Шекара свекла чуэцаре баьхаш хІаддалалаьча хьалхарча дешкенка хеяз аьлиа улла шекара свекла кхашкара дІаоз транспорт тоьаш хилахар. Бригада кулгалхоно нов. Алероева дийцар тхона, МалгІабика автобоахама эшачарех цхьан а машинаш доьттила шоашта, яхаш. Иштта, укх бетта пхийтталагІча дийнахьа йиъ машин кйта езача цаІ мара йитанар, цул хьалхарча дийнахьа бархІ машин эшача йиъ мара хІитанар. Болхлойн боккъонна болх бе вІаштІехьдаланар, хІана аьлча кханна 20 тонн гаргга Іайнар шекара свекла на тахка а йоллакхар. Тамаш а яц иштта кхоачамбоцараш доьча бригадо шекара свекла чуэца йоладьча кхойтта дийнахьа 6—7 гектар мара чуийна на хилар.

Отделене агрономо Б. Боригова шийна цу хьакъехьа кьамаьл дича аьлар «нагахьа санна кхоачамболаш транспорт хилча хІара денна 4—5 гектар шекара свекла чуэца йиш хургьяр».

Гектара дика хьуньаьлй 91 гектара тІа хІайийна шекара свекла совхоза кхоалагІча отделене а. Отделене болх беш болча Дзейтов Юсапен цун сесага Райхьантен шу гектар шекара свекла кхелий, хІаьта пламах 160 центнер хидда езача хІара гектара хІара 400 центнер шекара свекла льаккхай. Иштта дика хьуркьаьй шекара свекла кхыча гектаршкаша И. Гандалоева, М. Гетагашева, М. Евлоева, кхычар а. ДІаьхача ахкан хьийга хьа дІаргатгуш довш хІиз. Кханна 200 тоннал совгІа шекара свекла Іайнаш шекар доохкхача заводе дІа ца хьош. Отделене управляющи нов. ГандалоевгІ дуьц денна 15 машин эшача «Малгобекнефта» НПУ автотранспортни контора 3—5 мара машин йитан кхаш. Кханна Іайна шекара свекла дІадаза совхоза хІара дийнахьа 35—40 машин йш, хІаьта цхьаккха а ян денадаш тІаьвинел совгІа машин йолаш. Тхона кханна хьошаш хилача автобоахама эксплуатаце начальника нов. Хаматханова шийна а дайра мел де хул боахама машинаш на тоьар баьхьан долаш, хІара цуига дІа а дуьцар из йолхлиш.

Транспортаца совхоза Іалашъдра цІенхаштта уйла е еза КПСС МалгІабика горкома.

Терко е езаш да цхьаьккха а. Шекара свекла чуэцара балхаш механизмаца дац. Цу гІулакха бехке ва совхоза керттера инженер нов. Калпаков. Укх шера шекара свекла чуэца йолаьча дешкенка цхьаьккха а комбайн араьнинли совхоза кхашка. Совхозе комбайнаш йоанилга дац на. Боахама хІара отделене йолаш а шекара свекла чуэцара тоьал комбайнаш, хІаьта а царех цхьаккха а болх беш яц, хІана аьлча царца болх бе специалисташ бац совхозе.

А. ГАДАБОРШЕВ, тха собкор.

ЛОАЦЦАЧА ХАНА

Сунженски районерча «Сунженский» яхача откормочни совхозе Октябрь 49 шу дузача денсийна дикахий толамаш даьхад. Укх шера плапах паччахьалкхенна 220 тонн жижиг дула дІадаза дезача хІинаьа 221 тонн дІадениад, цкй хоатІакхоачаш кхы Ізгактарш тоьлаш дулх дІалурга.

Дукха дакъаІа хьакхарч кхабара цтара лакхара толамаш даьхал укх совхозе Антоненко Аннас. Планах дийнахьа бусн хІара хьакхана 450 грамм дулх тІаэцаре дешча, Антоненко Аннас хІинайча хІара хьакхийна 800 грамм гаргга дула хьакхетар.

ХІара ахкбена Іалда кийча еш боахкача бахлошк планах доьттІаа 400 тонн йолча 470 тонн гІенна дедакьар Іалашдаьд, хІаьта планах йоагІар 500 тонн йолча 560 тонн силос а еллай.

Дика кхетаду совхозе хьайбаш доахкарца Іалашдаш уж дика Іинкара дахкоа кхочкаш боацилга, хьайбаш чуловттадергдола немешенаш дика кийча на дойла. Цу духьа ремонт еш латт хьайбаш чуловттадергдолча а кхыча а помещенешта.

Социалистически къахьегама турпел нов. Емельянов председатель йолча «Победа» яхача колхозо ... пачхьалкхенга дула дохкара шера план тІехкхоачалбе дезар тІейийцадар, хІаьта денна деш кхачаьна а дир колхозхоша. ХІанзале пачхьалкхенга 409,5 тонн дулх дехкал колхозо, шера планах доагІачуа 29,5 тонн совгІа на но. Иштта тоьлашна кхоачашьлай пачхьалкхенга шура йоахара нйс бетта план. Болх дика бар бахьан долаш шурий-товарни фермака ... тхьа шорте районерги ... байрах еннай.

Геттача доахангара шура ... кхаьий йоалха латт доярнаш Гребенченко Валентинан Шапухина Еленен, царех хІаркие шоаш лаьдеча доахах хІараншгара 1900 килограмм шура льаккхай. Дика балха толамаш даьхад XIX съезда цІерахчен «Красная Армия» яхачен колхозий кхо тІарча овлаварий-товарни фермай коллективаша. Цар хІанзале пачхьалкхенга фуаш дохкара шера план кхоачашьлай.

Пачхьалкхенга шура йоахара шера план кхоачашьлай укх района «Восход» яхача колхоза а. Цу гІулакхе лоархІаме дакъа лаьцад шоаш гІулакх деча хІара ІаттагІара кхьнарел совгІа шура лаьцаьа доярнаша Абдулмуцалевас, Батаевас.

Хьайбаш лелаеча фермашка санна сихленна колхозий кхашкара гуйрана балхаш а. ШолагІа ялат чуэцара балхаш дІадоладаьд кхашка. Иштта, «Путь к коммунизму» яхача колхоза № 3 йолча тракторно-полеводчески бригале хьажІаш чуэцаш латт хІано. Ц болх беш йолча кхо агрегатах цхьанно тІа кхьетта хьинаре къахьегаш ва комбайнер вола нов. Золотаев. Хьалхарча денношке денз ший балха нормаш денна 115—120 процент кхоачашъю цо. Массаа а смении нормаш кхоачашъе вІаштІехьлоал цун.

Бригача районе дІадоладаьл гуралья дув ялат дІадера балхаш. Ленина цІерахча колхозе бІаь гектарал совгІа силоса лахархІа рожи мукх дІабийнаб. ХьатІадоагІача Октябра цІейна пакъабалхаш яхье баьнача колхозхочо юкъе хьалха латт тракториствола ни. Абубакаровн цуица сеялка тІа болх беш вола Харачоеви. ХІара денна шоай смении нормаш кхоачаш а тІехкхоачаш а ю цар, хІаьта деча балхий дикал лакха а я.

Лоацача ханен агротехника боккъонаш хІалехкхача тайнарен алаташ дІалийна баргба района мохта хьахьегамхой.

И. ГУЗИЕВ.

ИЙС БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Республика промышленносто хинал хьалха, 25-ча сентябре кхоачашъяьй еррига продукци а продукце дукхагІа дола тайпаш а арахеце дара нйс бетта план. Ер бутт боьдалехьа планал совгІа яхь а кхташ миллионаш сомий мехьа продукци арахецаргья.

Соахка цу ханнаца яьйяа хиначул 16 процент дукхагІа арйинцай промышленни продукци.

Промышленни производство дегІдахара темпаш иштта дайка хиларо дукха а тІехкхоачашъю нердача витклетва хьалларча шера оттаь плапови задапеш.

Мехкдаьттан газ доакхилга 1,2-зза дегІаденад, электроэнерги доаккхилга — 14 процент, мебель хьаелга — 13 процент, дулх доаккхилга — 1,3-зза. Шоашта оттаь планаш кертерча хьокхамашта дика кхоачашъю планированен экономически стимулированен кердача система тІа яьхача «Малгобекнефтен» «Старогрознефтен» мехкдаьтта-промыслови управленеша.

Укхе хьалхадатт «Октябрьнефта» НПУ, Карабулакерча газобензина завод, ... фабрика, швейно-производственни объединени, Серноводске кий доаккха завод, Наурски чхьегІар доаккха завод дукха кхийола предприятеш.

ТІехкхоачалпдьй къахьегама, оьсарле лакхьара оттаь задани, промышленносте болх беча хІара сага доархІаш арахийца продукци соахка 8 бетта арахийна хиначул 11 процент дукхагІа я.

Укх шера 8 бетта еррига промышленноста кертерча производственни фондех оборотни средстваех пайда дикагІа эцара мероприятеш чакхъяларах планал совгІа 3396 эзар сом кходаьд, цу дакъе «Грознефть» объединене гІолла — 929 эзар сом, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене гІолла — 1165 эзар сом, «Грозэнерго» — 531 эзар сом, айгача промышленноста министерства предприятеша — 170 эзар сом.

ОКТЯБРА СИЙНА

Дукха балхаш даьд укх шера «Чечингсельстрой» треста № 4 йолча гІишлой-монтажни управленера прораба нов. А. Шамилева кулгалдеча участка коллективо. ХІана хьаяьеш латт бытхомбината здании 8-квартирни кхо цІан. Царех цаІ 15 октябрь хьатІакхоачаш, ханал цхьа бутт хьалха, эксплуатаце дІадала дерхІ гІишлошъерана. Дика къахьег нов. Бекханов Ахьмад керте латтача комплексни бригада коллективо. Массаа а тІехкхоачашъю цар шоай производственни нормаш. Дикка тІехкхоачашъяй гІишлошъерана бархІ бетта задани, хІаьта хІанз а графикал хьалхабаьлнаб уж. Дика къахьегама толамаш а доахаш болх бу каменщикаша У. Осмаева, Л. Тимербиева, иштта дукха кхычар а.

Сурта тІа: (аьрзехьара аьттехьа) каменщикий бригадир А. Бекханов, бригада членаш У. Астемиров, Сальмуранова, З. Бекханов, С. Сулиманов.

М. Папика сурт.

ЯХЬ ДІАЙОЛАЯЬРИЙ ТОЛАМАШ

ТІАГІЕРТТА къахьегаш ба укх деношка Октябрьски района мехкдаьттахой. Мехкдаьттра газ дакхара темпаш тІа-тІа лакхъеш, социалистически яхье хьалхара моттиг дІа на хенаш хьайоагІа хьмнар дола коллектив. Нйс бетта плани социалистически декхараш вях ди хьалкагІа кхоамашдаьд нар, цхь тоннал дукхагІа доадо лениял Даьхенна планах доагІануд совгІа.

Мехкдаьтта доккхара план кхоачашъяра мхьана дикка дегІаденад технико-экономически хьокхамаш а. Скважинашта эксплуатаци яра коэффициент лакхъеннай 2.1 процент, къахьегама оьсарле — 8,9 процент, хІаьта цхьа тонн мехкдаьтта даккхарга дІадоаар леллоннал 2,4 процент. Цу тІа тоала укхаза кхоьий ... ... сома мехьа йола средстваш.

Яьлнача Октябрьски майда тІа челози тІевнашкара мехкдаьтта даккхаро хьаэал мехкдаьтта дукхагІа даккхара йокхий торонаш. Мехкдаьттахой тоаш ший цхьан хана кийнача тайнара района доархІам айдургхиларах.

Кердача майдаш тІара мехкдаьтта даккхара беррига терхан тІабераьбаьбале а, мехкдаьтта доахараша тесса йитан кхьанарча фонда скважинаш. Мехкдаьтта хІара килограмма тІехьа ловттабу кьовсам. Кьаьнача скважинашкара мехкдаьтта дукхагІа даккхара резерваш гучайоах, махулла оьсарегІа пайда эц царех. Балха юкъейоллаш мехкдаьтта кхоачаленна лаьтта скважинаш. Цу доладеннача хана дене кьаьнача скважинашта яь 160 геолого-технически мероприяти бахьан долаш тІакхийттад шийтта тонн доагор. Балха юкъейаллай сова лаьтта еррІ скважина, хІана укх саьыта промышленни мехкдаьтта душ а уж. Шоьза-кхоана дукхагІа хинаал дийнахьа-бус доаккха мехкдаьтта геолого-технически мероприятеш чакхьалачул тІехьагІа. Иштта, хий тода аьнна № 45-13 йола скважина хІара дийнахьа-бус 1.8 тонн мехкдаьтта а луш болх бийолар изоляционни болхаш даьчул тІехьагІа. № 30-25 йола скважина кхыча шоана чура мехкдаьтта даха къахкачул тІехьагІа шин тонн дукхагІа хилар дув дебит. Иштта дийна да кхыча скважинашта ... мероприятеш хьахинар а.

Октябра 49 шу дузача денна сийна хакъа бакара яьржача яхье цхьа а даккхар мехкдаьттахой хьоано. Яхье юкъе ... предприятей, цехий, промыслай коллективаш. Хьалха ... промысла) мехкдаьттахой. Доагер даккхара нйс бетта план кхоачашъяйр цу коллектив тІаьхь цхьоалагІча сентябре. Цу хана денз дохкаха мехкдаьтта Октябра къахьегама совгІайна дерхІ цар. ХІанзалие планал совгІа цар ... эзар тонн мехкдаьтта. Итт процент гаргга лакхъеннай цу коллективе къахьегама оьсарле, хІаьта мехкдаьтта даккхара дІахьдар дохларах кходаьд 40 эзар сом.

Дика къахьегама толамаш доах Пойт-Бертерча участка нов. П. М. Хаценко керте латтача коммунистически къахьегама коллективо. Дикка тІехкхоачашъяьй плани технико-экономически хьокхамаш. Производственни заданеш тІехкхоачашъеш дика къахьегаш хьайоагІа НПУ гІон йола участкаши цехаши. Эксплуатационникашта юкъе хьалхара моттиг дІалецац мастер Ананьев Анатолий Лаврентьевич керте латтача мехкдаьтта доахарий бригадас. Шоай нйс бетта план шийтта ди хьалха кхоачашъял дьдар из коллектив, нар чотах за планал совгІа лаьцкад шин эзар тонн мехкдаьтта. Иштта дукха мехкдаьтта даьккхад планал совгІа нн. Н. А. Луньянова, А. В. Хулагашвиле кулгалдеча бригадай коллективаши.

Мехкдаьтта доахарашна нийсса толамаш доах бурувдеттараша а. Планал совгІа шин эзар метр гаргга бурув тесад цар. Сельматин керте латтала бригада коллективо. Из а бурувдеттарашта юкъе хьалха латта коллектив. Нйс бетта вадьии 2 процент кхоачашъяьй нов. Польшина кулгалдеча бригадас. Цар санна дика къахьег скважинашта капитальни ремонт еча нов. Федосов керте латтача коллектив а.

Мехкдаьтта доахарий болх айхха буваьбенна ба скважинашта лаьттан хІала ремонт ечар балхара. Ремонт деиги сихен чакхйоах П. Н. Ленинина бригадерча ремонтникашъ. 125 — 130 процент хул пар хІара дийнахьа-бус беча балха хьокхам. ТІехдикка да нов. Симохаева бригада толамаш а.

«Октябрьнефть» мехкдаьттахошна доахача толамий дарз мехкдаьтта даккхарал бурув тохараи балхашта автоматизаци механизаци ярах, керда технологи балха юкъехальярах латт. Мехкдаьтта доадача шерра пайда эц мехкдаьтта тІоарашта, искусственни низ тІалаттабарах. Дукхьал из мероприяти яр бахьан долаш укх шера даькхад 14 эзар тонн мехкдаьтта. Иштта юкъенхухь скважинашта гидропескоструйни перфораци енга. Автоматизаци лЬа насосни станкешта, мехкдаьтта дарнашна, автоматически цІенъя парафин дІадоаккхаш фонтании турбаш, к. кх.

Буровойш хьалъеча механизаци кьа йоахкеи дІамитеи ... йола основнеш юкъеяьлаярца, хІаьта кьоь бетта дена вышкаи кердача прогрессивни сетевой графикаш хьалръю. Цу дераьгІо 40—50 процент лоацъялй буровойш хьашъяра ха.

Хьаьнала къахьегарца шІи хана дукха къахьеганхой ба укхаза. Мехкдаьтта доахараша юкъе массене сий лу операторий Сименко, Юсупова, Глушенко, Магомадова, Пажнова, Хамдиева, слесарь Абдуллаева. Хьалха латтаю ба бурувдеттараш Мартынов, Польшин, Чапенко, бурувдеттарий гІончаш Альдиев.

Дукха шерійа да «Октябрьнефть» НПУ республика хьалха латтача коллективашта юкъе йолаш хьайоагІа. Иштта дІахо а къахьета дага ба мехкдаьттахой.

Г. ЛУНЬЯНОВ,
«Октябрьнефть» НПУ производственно-технически отдела начальник.

ТАСС-а ХОАМ

1966 шера 26-ча сентябрара денза 25-ча октябре кхаччалца Советски Союзе ракетоносительни кхувсаргья гонахьара гон форда ... миль а центр хьилфеседехьача ... градусех 27 градусен 14 минута хІаьта ... гаьналах 172 градусе 49 минута йолаш ... Таймача ... района.

ЦІаккхьйола аьша ТАСС-на тІадалад, кхеманаш ... духьа Таймача шоана тІа ... фенцарчен ... пайда эцаш долча кьча ... правительствашкара ... хІара денна дисбойнаш шоалагІча ... ах даьккъе меттигерча ханах шийтта сахьат дальча денз ... дих сахьат даллалца экваторе ... довзийнй цу райоше йоакхийтаргІонаш йоагІаш йолча ... указанеш лузга Советски Союза правительства дехаш хилар.

ДОТТАГІАЛА ВИЗИТ

Венгерски социалистически белхалой парте Центральни Комитета кхоъа доттагІала визитаца тахан Венгре кхача Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретарь Л. И. Брежнев. Цуьна цхьана цига кхача КПСС ЦК секретарь Ю. В. Андропов.

Белграде веноказ яхкар

БЕЛГРАД, 24 сентябрь. (ТАСС). СФРЮ Президенте, СКЮ Генеральни секретаре Иосип Броз Титоа вийда наха хІаца Югославе йолча КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежневи цуьна цхьана цига кхаьчача КПСС ЦК секретара Ю. В. Андроповн тахан венок йиллар Белград мохке, Авала яхача лоама тІа, 1964 шера 19 октябре авиационни катастрофа а хиниа трагически байнача советски Союза Маршала С. С. Бирюзовна, танкови ФІувий инарал-полковника Н. И. Жданова, инарал-майора Н. Р. Мироновна, Белград мукъальйнка 20 шу дизар лоаллеча болхаш даьнача яхача наха дегІа памятника юкъе. Венока тІа даь йоазув да: «Ха йоацаш байцена боача вокххестаиттен доттагІаштен».

Венок йиллача хана цига бар СКЮ ЦК дуьнен хьалкъашта юкъерча бувзамашта йолча комиссе председатель В. Шилегович, СССР-ера СФРЮ посол, СКЮ ЦК член Д. Вилич, Белграда скупщина председатела заместитель М. Жегарац, Белграда комендант инарал полковник В. Вайч, хІаьта иштта СФРЮ-ра СССР посол, КПСС ЦК член А. М. Пузанов а посольства болхлой а.

МОСКВЕИ ГРОЗНЕИ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНЕШ

24 сентябре машинашъечун Денна хетаь столица общественноста торжественни собрани хилар Москве. Собранига хьайийзар КПСС МГК хьалхарча секретарь Н. Г. Егорычевн. Доклад еш къамаьл дир СССР Министрий Советан Председатела заместитела В. Н. Новиковн.

☆ ☆ ☆

Машинашъечун Денна хетаь торжественни собрани хилар сехан В. И. Ленина цІерахча культура Дворецо. Президиумо — партийни, советски, профсоюзни организацей викалаш, республикерча машинашъеча предприятей хьалхалаттараш.

Нохч-ГІалгІайчен машинашъярий къахьегама толамаш дувцаш доклад йир парте Грозненски горкома секретара А. Я. Давыдова. Цул тІехьагІа Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела заместитела нов. Лермовский довзийтир правительствени сийлахь грамоташ дІахьделлар машинашъярий йоккхача группа.

Собрани чакхъяьначул тІехьагІа дІа дикка даьлча лоацаш хиннаьяьтта концерт оттадир.

ЯЛАТ ДІАДУВ

ГРОЗНЕНСКИ района дукхагІдолча боахамаша ялат дІадув техника кхашка арайоах, хургдолча хьунакъама тІехь цІенхаьшта кьоьсам доттабу.

Гуралья аьр кхатаи дІадуургдола деррига лаьтта цхьа бокъа йоахи 1-ча Мая цІерахча колхоза механизаторий. Гурахьа хийча ялатешта дика предшественникаш — хьажкІа, гидуаргаш, гІерах хиначча дІадув укхаза кІа. Цу гІулакхо дика тІера хулийтаргьа гектара хьукъам лакхье а прибоахама культурашта зулаерча «кужелина» яхача садоахкача хІамашна кьовсам доаттабе а.

ХІанзале дукха балхаш даьл колхозе гурахьа йоача культурий хьайдоагІача шера лакхара хьунаккам кхебора. Дика обработка яьй лаьтта йоалийн дале суперфосфат тессар. Ханнахьа моллаш тоха дІадуургдолча алата фу кийчдир.

Планах 3500 гектар дІае езача ялат дІаде бойбеннача хьалхарча денношке, а 800 гектар дІайийнай колхозхоша. Нов. Концова кулгалдеча № 2 йолча бригаде йолаш йола еррига итт сеялка кхашка араьнинай. Къахьегама оьсарле лакха йолаш болх бу трактористий Пронин Васил, Степанов Петра, Сухорукон Артема агрегаташа. МТЗ яхача тракторашца нормах 18 гектар дІае езача дийнахьа 24 гектар ю цар.

Иштта хьинаре къахьегаш лакхара хьокхамаш гойт колхоза шолагІча тракторни бригада тракториста Генаев Висас, сеялщика Долбиров Мовладен Эльмурзаев Саиден. Цар хІаране смении нормах 15 гектар дІае езача 20 гектар ю. Агротехнико дІа маленхара 7—8 сантиметр кІоарга дІадоал фу.

Дихача агротехнически хьалашкен лоацача ханен ялат дІадийна балара хьатІадоагІача Сийлахь-боккхача Октябра цІей сийна шерра социалистически яхь йоаржаь хьинаре къахьег ялат дІалувш боахкача «Горячеисточненский» совхоза механизаторашна.

Ялат дІадера боккъонаш йоагІача тайнара кхоачаш а еш балха лакхара хьокхамаш гойтарах совхоза цхьалагІча отделене хьалха латташ хьокІа Шахбиев Резвана агрегат. Дийнахьа нормах 34 гектар дІае езача 73—76 гектар дІаюш цун агрегата.

Цу отделене ялат дІадувш йиъ агрегат а. Цу шийтта сеялка хІанзалца дийначул дукхагІа ялат дІадийна хургдар хадданза агрегаташта фу хьатІаувзаре. Тхьаь кхоалагІча сентябре ханналхьа агрегаташта фу хьатІа ца дарах 50 гектар дІа на юаш йисар.

Районе эггара хьалха ялат дІаде арабаьлар № 2 йолча банна даарий совхоза механизаторий. Шин эзар гектар гурахьа дув ялаташ дІаде дезаш ба уж. ХІанзале цу лаьттах ах дІадийна баьниаб совхоза къахьеганхой. Шоай производственни заданеш тІехкхоачашъеш къахьег царех дукхаберашна.

Совхоза механизаторашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт хІа дІалувш йола механизатора Лысенко Владимира агрегат. Фу дика дІадела лаьттах цун агрегатаца сеяльщикаша Коваленко Анастасьяс, Зубарев Ивана, Федорова Клавдияс. Смении нормах 29 гектар дІае езача хІара дийнахьа 55—60 гектар дІаюв цар. ІуБрийна сабоагІало аьлча дола боад къовлабаллалца сайнаш совхозе кІи хезача тракторнстий агрегат, сеялкашка фу чудоккхача хана мара. Сурта тІа вайна гуш йола Лысенко агрегат фу чудоккха саца латт.

ХьатІадоагІача шера тешшаве лард йоллара хиначча агротехнически хьалашкен лоацача ханен гурахьа дув ялаташ дІадийна балара тІанйца Іехаршанна кхоачашле дерІ района механизаторашна. Цар доахача толамашта цуьна тешал а бу.

А. ГАНИЕВ.
В. Юнеенов сурт.

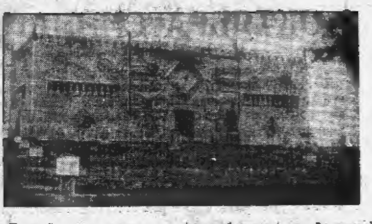

Нохчийн-ГӀалгӀайн Республикин столице, гӀала Ӏимане хьажийнчу кхаьнан музей. Цигахь гулдина ду республикин исторехь тайп-тайпанчу документаш, тохнамаш ду культурин тӀехьалонна, ирхдаь а цаьнаннеш а.

Город Мамаевра Нигара Республикан кхаьнан музей.

В. Кузнецова сурт.
ТАСС фотохроника.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

СИХЕИ ДИКЕИ АХА ЗЯБЬ

Латтанна обработка яре латтарш фуд аьлча, ю да, дӀайийна хӀанаш лакхьлларан тоьалларан кхиа аьттуь боза хьанан Ӏазамдеш дола культурин оахам хьцийтар. Шин ханнахьен дикен латта ахар рационально латта йоллалара кертерча хьалех цаӀ, лакхьна хьувкъана лард х.

Гуракьа, зябь оахам обработка яра хьалхашка латта деххар ло тӀалла Ӏоьелген чуссаленгел, дӀайийнача хӀамашта кхачанна [illegible] элементаш Ӏоахр а кхай тӀа [illegible] на хаийтар дукха, вортбоахама культураита хулча разарантен вулам дерантен дукхаьа къоьсам лоаттабара.

[illegible]

ДӀатоссам бола удобрени [illegible] хӀаргӀа кхоачам [illegible];

дӀаюьча культурай фу [illegible] хӀаргӀаьга хьалочален дӀаде латта кийчалга;

[illegible]

латтан оахам бола [illegible] хӀайа, яро фу, вортбоахама культураита [illegible] тӀадусаралмашен цӀенбелга.

Укх деррига дехкаран [illegible] чашдара, эгтара хьалха хӀамтӀехьдакка деза хӀара боахаме, хӀара кхай тӀа оахам дика дергӀа.

[illegible]

А. АХМЕДОВ,
[illegible]

ПАРТЕ ХЬАЛХЛЕНЦА

СОВЕТСКИ ІАЬДАЛА [illegible] ШУ ДИЗАРГА

[illegible] (1966 шу) [illegible] парте XXIII-ча съезда пхе шера планаш йолча Директиваша а.

Общественни боахам аьдалара хартатӀа дийн [illegible] советски наькъа хьал-доро. [illegible] 83 процент дукхагӀа а яьра, 1965 шера Іалаьнкхе [illegible] цифрага [illegible]

[illegible]

1965 шера Ленина орден елай республикана.

* * *

Вай Даьхен экономикен культурен дӀахо дегӀахьоадара, къахьегамхой хьал-торо лакхъяра Йоккхий перспективаш хьахьекхай кердача пхе шера оттальча КПСС XXIII-ча съезда Директиваша.

Экономикен культурен дегӀахьара, [illegible]

[illegible]

Шоллаьччача укх пхе шера оалаьгара проблемаш къоастаяча хана парте Ӏилмаш [illegible] хьакьоакхам доахча гӀулакхех цаӀ дӀа потребление предметаш хьалеш дола доакъош дегӀахьоара, тӀемаш производства средстваш хьалеш дола доакъонта гаргахьоаш [illegible]. Меххаа экономика дегӀахьоалачара пропорциональность укх тӀехьарча [illegible]

[illegible]

[illegible]

Боахама экономика [illegible] лакхьдаре хоккхий кхоачалаш за колхозашки совхозашки. Масала, 1965 шера сйрагача республике [illegible] лайраІеча хӀара гектара тӀара дакьеха кхир 16,4 центнер хилар. [illegible]

[illegible]

[illegible] советски наьха бийцабеча йокх:

— Парте [illegible] — дехьа. [illegible] чакхургда!

Ф. САМАРИН,
[illegible]

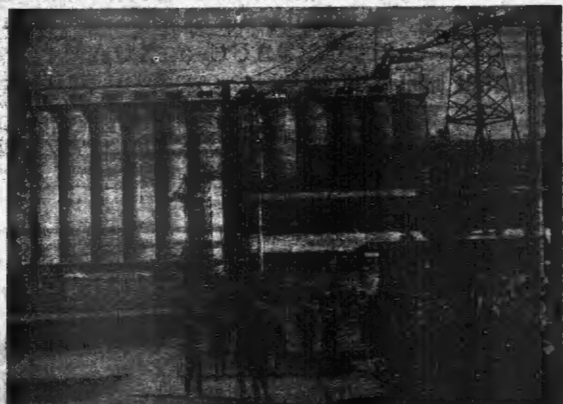

МОЛДАВСКИ ССР. [illegible]

[illegible]

Е. [illegible] сурт.
ТАСС-фотохроника.

БАЛХАШ СИХДАЬД

Сунженска [illegible] гӀишлонгара управлене гӀишлонхьерина [illegible] хьайбий фермаш [illegible].

Аьха [illegible] Шеча Зеба ра [illegible] колхозе [illegible] а желадара бола гӀишлош хьалхе бахбелар гӀишлонхьерам. Цу тайпара бола гӀишло районе [illegible] хьалхьен а.

[illegible]

ра балхазарам [illegible] 1900 котама [illegible] фермаш.

ХӀара ехкан бола хоза [illegible] та а [illegible] желал а бола хьа итта йоа а. [illegible] В. Придькова бригадерча [illegible] тарана Н. Овсянникова бригадерча [illegible] ПТФ хьалхьеча.

Йоргтне 2500 хьайха кхоабергӀанза хьалхарч кхоаба гӀирс Шовха [illegible]

[illegible]

НАХ БОХКАШИ ИЙБЕШИ

БАЗАР Ю

«Массо тайпа бадал дожолъ деха йохкц дӀахкушьайтика́б дийра [illegible] ӀӀц вай. Вайна [illegible] доалдя дехьа нах бозид а боьхаш вай «финансови хьал дукхаӀеча хьейе тоьдергдолийц йоле базар ю». Укх деших [illegible] къулбехьенкорейски диктатор Пак Ден Хи ва, хӀаьта цуй клика укх тӀеххьарча хана цӀий курдаь экономически кризиса кӀалхера [illegible]. МадагӀа базра йоле из доалдя дехьа нах а бохиӀа ю [illegible]!

Эггара хьалха из ва США [illegible] Къулбехьен Вьетнаме лоттабеча бӀозача [illegible] тӀа цӀерах пайда [illegible] америкаьнцашна боахар. «Нойе цайт» цхьча газета (ГДР) дехча [illegible], цу тайпарча хӀара [illegible] дӀоаргӀеча дахьа эзар доллар ю Пак Ден Хи. Цхьабакъда, диктаторо из кхоачара да. «Тонья Байскига хьача къулбехьенкорейски радиос Сеулера бехе доалак, 1970 шерага кхаччалца доача укх гаргтарча пхе шера торо йокхцаш бӀеса къулбехьенкорейски бакъраш [illegible] доллар бохие безам болаш а [illegible] режим. Геттара [illegible] тӀа болча цу бертигана [illegible] дӀабоаллаца [illegible] оттабеш, мадарра аьлча, бохьонца [illegible] эксплуататорий мукъах бохийташ йоле контракташ ергья. Кхоттаде да, цу тайпарча хӀара дехьаш диктаторга йоккха хӀама [illegible].

Цул совгӀа, «бойлой доазол дехьа болх бе ухийта [illegible] бахьан а даь-

[illegible] Европа, Къулба — Малхбоален Азе, Америка [illegible] 73800 сагг [illegible] гӀерта [illegible] Къулбехьен Корей доалдера.

[illegible]

МАЛХБУЗЕНГЕРМАНСКИ ЛАНДСКНЕХТАШ — ВЬЕТНАМЕ

«ФРГ-ера немций Вьетнаме» — [illegible]

[illegible]

СУДЕНСИН АЬА ЮККА РАСИСТ

[illegible]

(АПН)

Вайча дийнахьа денз 800 шу дизарга

РУСТАВЕЛЕХ ЙОЛА ЛЕГЕНДА

Николай Микава, гуржий писатель.

ГОМЕРА, Шекспира, Данте, Рублева кхол санна, дуьнена сийлахь-боккхача поэтан уьллалхойн кхол санна, тIайтIане а цуй кхел. Къаьвона ха мялха мехна, дахьенна гаьна поэман яьккхай ю. ХIаьта цуй поэман бlаьшерашка йийхай, шоашта цуьнца ехы къахкхаш хургвоаца деманa апарш сайна, йийна а йийхай, массашра памятникахия да йиса а йисай.

Мила хинна из гоналхин поэтн философи? Цу хаттара тем кхел цxa дуьнен йу истори, цуьнах хIама дуьйцаш летописцийн къоларча пергаментшаш. Цхьабакъда, гуржий халкъо, байраш санна хьаьнаш «Цlокъа цlока тlома вовтаьа» бlаьшерашкех чакх а йоахаш, бlарча хиса йовлa мугaтдоамаш дов а ца деш. Бlарa бoга ухаш хьадахьхад цуи дела муга [illegible]. ХIаьта из хьахкхаллачох вlашахкийттача легендашa тIехьенна битаб цlахкха а дергбала цуй [illegible].

Иерусалима гаьна дешнаш за гуржий водчества эттара паламегla долча памятникаш цаl — ХIета бlаьшерарча поваш волча гуржий деятела Прохоре хьальль Святой креста монастырь. Цу монастырица юваш бийцай Шота Руставела цlе, цу хьахьахьа дийцай халкъо, цу хьахьахьа дийцай легендашка.

Шота хьaча, цу храма чоо хьахлахьа латтача коленнех цхьанена вlал дlадейха делл цlенн дуьйцаш хабар ду.

...Хуганоера гаьна йоацаш, [illegible] ...Давид-Гlараша [illegible] цхьайттаьагlча [illegible]

[illegible]

хьахкхаа а [illegible] хоьш йола цутамаш хиннад.

Уьх тайпара да легендаш дуьйцар.

Вашха-дика гимналист, чараль, художник, поэт хинна из философаш чlоагlа хьашдолаш, къаьнара вугайоазенаш къестадеш хинна. Поэтически турниране хьалхо шийга Йолаш хиннад из лlамига саг волча хала дена а.

Цуьнца къаьстай цуь хкел а. Довагlчарча Генате вазийчаш Шота. Цу хана акйлине дикагlа доарклаш хиннар икселирlче бlаьшерарча философа — Петр Иверийхьоан хиннаб. Уьхана сийлана дар эллински мел дар, классически мел дар.

Илате Микела Модрекиле мулашa дlалахьар духьа котии хьaракаш Iомадаод по. Гуржогlа легагlа болча художникашкара жипопись Iомальй ца, ходчества дарвош Iомалий, чеканщикий Опиисерагlаш Бешин Бешпеши кхоллахаш хиллаз, [illegible] хьиттай цунна «Хахульски богоматерь» — цу лиии говзача цlавхха а лергвоаца кхоллал.

Бийсашта каст-каста а дуьйла ха йоалийхаш а дlаьтта латтав из монастыре чlоагlаллий йола чlа, уьллангахьа ваха хlара Iочу а хьошаш.

Сийлача форда ерош шийла бlаргагуш санна хетар Шотана.

Форд!.. Вера хана дена дуьне бетабеннабар цунна форд. Дуьне хетлар форда мальхеш дирех, каст-каста йолхида боагlеш хиина греческа историкаш бийшабар. Цигга, Iабркhача форда йистэ, волча хана дена полладар [illegible]

[illegible]

Из дlаьlаллые болабелар, оша бьылар.

«Цlокъа цlока ваха витаьь» эрайнача ду чивча сина хийтар: тlаьахьтача лахара боккьоний свй доадар лаьрхlар пунах зворнистра, «Ioьччеха поэма» автор — христiански кинааа неоплатонически поэтагlеш лаьрхlар цунах духовностн хьеш бoацаш.

Поэма трагеди хилар цу широчерсн —цlийн доагуш дарде латтвa фвозальнн эри шийй ламдl масеха бlаьшера хьалхlаьнна Руставели нарводлрелнн—вlаши лтхьаьтхадарах.

Эттарa хлала цуй гений къовбaьььа лаьтlайнача Тамара дуйна ха дааннар Руставелех политически противник лорхlа па лоаш, цхьабакъда, оьхи бахача йана бlаттех доагlа хий Шотайна Мартабайна Тамар дуц йо! ар из. Аоцно ца шхийто Тамар лу оа. Хlаьта пачахьна Тамар ваааллеи рарадашаш адар ла дийд элалиар, дотагlчуйгахьн шийй поэтагахьен букy бернаба бьзаш яр из.

Деррigаш а массезх шу нара дaалхaнар Руставеле шийй мехва радаш. Юха а Гуржегlа бийтийн валлизар из.

[illegible] гуржий паганиавна Иоанне пачхаьна Тамара а дийна болча хана «ассетабlал эттедаьа» Шота Руставеле цуп ери поваашеш.

«Цхьабакъда, поэма сасавинa. — Нийй Марра [illegible] тайнара. — [illegible] дегашийй бола [illegible] рабнаб, хlаьта цуь [illegible] [illegible]

Вай историкашин, юххера а, гучадаьннaд, 1186 шера из дахлаар. Цхьабакъда, дlадерча цуи вахарах, из вахарах дала дерриrа бaкъдарaш хоаш дац. Цхьабакъда, табиаша йисай Греце Афонера, Синаера, Иерусалимера, гуржий сердаl дlаахьачача доазол дехьарча кхьча къаьнарча нотлагашкара библиотекашн архиваш.

Эттара махкеrlен харнце йиш йоацаш дала документ да цу мaхалдьара поэма-энциклопедиа, бозама еваигели — «Цlокъа цlока вола витаь».

— «Цlокъа цlова юха витаь», — аддаь академика Пане Марра, — гонааьлин, шийй уьллага дидаача шена йоацаш дуней доарклане волча, деррига дуьнен тlерча вака цхьатаара хоттеш волча, доацаре кхьчарех хьоарчахара а шийгахьа оаш хилара зандениц кlоацдуьна а йоацаш волча поэта кхоллaм ба. Кьаьнан деррига Iаьлалаш вlашагllдугаш вола образшнара уйлaло... Мотингерча, областной гона юкъе волла, цу хана деррига дуьнен а кхоча уйлел дуйсн цйабаьни балаш хинача цунна къaмaн поэтов, а къа хина) миmн вола, дуьней малха кхоллам баар...»

Руставела ва гуржий литературии йоте порда бoaшнaр [illegible] Чавруха [illegible] Тмоглила, [illegible] литературии [illegible]

Руставели поэма [illegible]

[illegible]

тахаро тlома бlара хьачача хала».

...Цул тlехьагlа хьатlаьттар Ираклий Абашидзе цийй доттаrlашца академикашца Шанидзезии Церетелицин Крестоя монастыра хертгерча храма чу, Руставеле сурт тlадола фреска тlайоахаш хила таралуча цу колоннана хьалхашна нийслуш йола хи. Палестине массеха ди дальнахчуа тlехьагlа мугlарерча къьан монаха карнъосталца, юххера а, цу колоннана хьалхашна нийсбелар уж.

Палестина — доазол дехьарча, хlаиа юкедиса гуржий искусства литературан памятникаш - шедеврам, гуржий культура эттара сийрдагlа долча кхуьрчех цаl. Царна юкъе а Шота Руставела шийй тlеххьара шераш доахаш lабна, цу бlаьи кхоэвтхьек итт цlа долаш йола монастырь а.

Крестовоеций мехкашкара уьхаахъа буьх била уха пилигримаш, моладьшонаш, юххьлеа дела дуьйцаш хьахоачох, еза реликвий — легенда долчох. lоспайхаиар хьастанашца lотlатеха шlарг де дахча лыкхача гаьн онха [illegible] гуржий монастыре [illegible] хlаьта а, гуржий меттала даь массеха боагуа юходасхар, цу дахьа храме [illegible] болаш болата дола а йоахаш. Йоссна чlа дальча гуржий йоаздоштах:

«ЧIОАГIА ЛАТТАЛАШ, ГIОАЬ ЦА ДОАЛАШ»

...— Юххера а дуьнна хьатlаьнтадуа тlехьаrlа, — аааш дуьнер Абашидзе, — [illegible]

[illegible]

САДИА.

МАХКАХЬАЬ ДАЗЛАТ ВАЙШ

18 октябре Москве хьоваьалладаш а 4-гlа Дуьне хьаьъахь юкъера «Интерпресс-фото 66» ала фотовыставка. ХIара шешша шу массеха дела цу тайпара йола выставка эха Дуьне хаьдьвахте юкъерча журналистий организаци (МОЖ-а). ХIаиалехьа а выставка хьаьчай дуьнахача мехкашкарча фотоискусства говзанчей массеха бlаь экспонат. Довагlча балхах тердолаш совгlатан ертадахь: 10 доьшо, 15 дото, 25 бронза медалаш.

Сурта тlа: выставке хьаьчача балхех цаl. «США хьаьрашта хьалхаьне». Манфред Трипп (ФРГ).

ТАСС фотохроника.

КЕРДАЧА ДЕКХАРИЙ БОАРАМ ТIА

СССР мелиораци хьаьстана министерства [illegible] «Гидромеханизаци» [illegible]

[illegible]

соцсоревнованна» яха ... ВДНХ медаль оцнай аьба тlехдина тlеаьвегаш хьоанашах хилараш. Волча тlа лаьха хьоеханаш а лоалаш, дола хьаьвог уьх управленбалахоьша уьх шера а.

Города цхьайолча организацешта дьалхашка, тхоашта хетачох, доарклlамера дешаш оттале бееш бар со. Гидромеханизаци, прогрессивни балхий способаш балагlа пайда эшар духьа сагетагlа дола дехкараши КПСС ЦК майски Пленума решенеша а партийни советски органий кхьча решенешка а белгалъяьнна республика халкъа боахам хlахо хагlабоалабера боккхача доарклачера керда объекташ хьалхьета вlаштlехьлаттара лаьккъе чакхъяха оттаь мероприятеш юша. Цунца дуьвалентна уьх волонтиши организацешкен але бееш ба со:

Хии боахамеи мелиорацеи министерствага

Кубанерча ахархоша санна, пайдана хургва йоийа хетача, республика колхозашкен совхозашкен юк цу балхадараш кхеларна lалайч дахка дер. Цу балхага «lаьахийгйтав» вахьа ицдаштлаттвоар. Дlахоа дукхаз хортлоеаш хила тархт Каргалиневк станицlа юххерча

Тирка бистош чlоагlьерrбола гидробалхаш а хlаьта къйнта Чурубулински канал тоалара балхаш а.

Нохч-ГIалгIай карьероуправленега, «Чечингводстройга», «Грозпромстройн» трестага

Кердача пятилетке республике [illegible]

Грозненски горисполкомаген «Чечингражданпроектаген»

Хlинаш а дика тоаьг йиша ела Чернореченски Сунженски водохранилищаш. Грознерча хьалхегашкоша сыльйна йола ноттиг ей хиларах тарра. Уьх меттаолтае йиш

а зеленстроийи понъьостлатна. Уьх тартхарча шерашка Гудермесе дуьнна гlарсаш хьаххеггдинаш а, дешча, бехa вах дукхагla хургболаш а хиларах Чернореченра бар саина бола lаш хилана баргбац хургболча йоккхача гораде бахергболча махага культурна сахаlа йиш хургболаш.

[illegible]

Ф. [illegible]

«Гидромеханизация» цlача треста Грозненски специализированни управлени начальник [illegible]

«СЕРДАЛО»

3-гlа агl. 27 сентябрь, 1966 шу.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ГЕНЕРАЛЬНИ АССАМБЛЕЯ СЕССЕ А. А. ГРОМЫКОС ДАЬ КЪАМАЬЛ

НЬЮ-ЙОРК, 24 сентябрь. (ТАСС. спец. корр.). Советски Союзо сехьан ООН-а Генеральни Ассамблея XXI-гIа сесси хьажийта дIачуерзинарг [illegible] чурча гIуллакхашта [illegible] юкъегIертийтар уж [illegible], хIорш гера лаьмарах болу [illegible] уж кIалхардIахара [illegible] доьзхIамери сагатех кхо доцш.

Уж кхоккх а предложени ю СССР-н кхыча мехкашнарчу гIуллакхийн министра А. А. Громыкос [illegible] пленарни заседани даьхна къамел. Пачхьалкхийн чурча гIуллакхашта юкъегIертаза мегаршам [illegible] хиларах, уж кхычарех тайпа хIама долоцаш хуьлуш цаа суверенитети ларарах йола Декларации, кхочушъелга мичта лел дуьнцаш йолча резолюце проект Ассамблея хьажийта ше хIачулуш А. А. Громыкос, аьлар, ца даьза даргIац ООН-а Генеральни Ассамблея дIаяхача сессе шу кьалхагIа тIайна Декларации США-ан малхбузехьарчу [illegible] кхыча державашен тергалъеш ца хиларна тулзаделла. Цунна тешал ду Вьетнама дуьхьаларчу США тIема агрессе, Камбоджан Лаосан чурча гIуллакхийна гера лаьмаш юкъегIертарс Доминикански Республикехь интервенце, Кубай хьалхехьарча агрессини уйлаша.

Советски резолюце проекта тIа йоах пачхьалкхашнаш хьалхара чурче гIуллакхашта юкъегIертарна сов чехка соцаде эрфга пачхьалкхеза халкъан тIаьхьег ца ООН-а Уставага хьежжа тIайна лерига дехкарам а юкъе ца гIертарах йола Декларацие положенеш а бохьонца кхочушъяра, тарнахьа лоахI юкъегIертара массе тайпа формаш.

Советски Союзо иштта предложени еннай Азерча, Африкерча, Латински Американча моай лоIамерча пачхьалкхейн территорешта тIеж моай лоIаме йоацача территорешта тIеж моай базаш йолаш йолча ерригача пачхьалкхенаша уж базаш сов чехка цигара дIа а йоахийла, кхы дIахо яхка а ма йоахийла, аьнна. СССР кхыча мехкашнарча гIуллакхийн министра лоIийначе резолюце проекта тIа белгалдоьхха, кхыча мехкий баьхе халкъаш чурча гIуллакхашта дуьххьал тIемаца юкъегIертара, цигахь кхычарех тайпа хIама доацаш партизанна хилийтар духьала долар доаттабу къовсам тоIабара, хIаьта иштта массе а юкъара халкъарам тIаттуваччашт уьйарча гIуллакхашта а пайда шеш хиларна духадаьлна ца дала дуьра хилар.

Советски Союзо хIачуеэшача резолюце кхоаллатIча проекта пачхьалкхазла тIаьхьег хIерши гера доарша ца хара хьалхехьа мешта сидагIа договор отталара зе лелаш мел йола гIуллакх даьра а. хIаьта ца тайпа договор отталашца йолча хана хIерши гера доарша ма лайта барт ялам тIехьбахкха халъ кулийгехьалаш доля массе тайпа гIуллакхаш кхоссацара а. Резолюце проекта тIа белгалдоьхх, хIерши гера лоаржадаре ерригача пачхьалкхейн хIерамзленна уьнарло тIатоссаш а массане а пIендаь гера дIадоьхьийта юзаслцадем а хилар.

БЕЛГАЛДАЬННА ДИ

ЛОНДОН, 24 сентябрь. (ТАСС). СийлахьвоккхА английски яздархо Герберт Уэлло вайча дийнахьа дена 100 шу дизар белгалдаьккхар селхан английски общественностс. Английски общественни организацешна — Герберт Уэллса общество Уэлло вайча дийнахьа дена бIаь шу дизар доарцара вIашагIъелача доьзуетоа Лондонерча советски американски посольстваша тьеденнаш «еIтгара хьалха бетта тIа баха мах» яхача юкъьенца аралангачча-цун книжка даьхъа тIара даьлхха микрофильм.

Иллиш фантастика шу классически произведене тIарча шу оарIонах латтача дахьо дуьш, со Ветта тIа вахара IавеIсарен Уэллса 1901 шера уйла иншта лай.

Из гIораьлина английски яздархо дийнахьа дена бIаь шу дизарча дуьладенна чIоагIа дадаь мемориальни доска отталар вахаш Уэллса дуьнха шерак дахаьча Ганновер-террас яхача улица тIарча (къилбаседа-малхбузен Лондон) цIен оагIона.

МАЙАМЕРА БАНДИТАШ

ОТТАВА, 24 сентябрь. (ТАСС). [illegible] Оттаверча Кубай [illegible] бомба [illegible] [illegible] националистически [illegible] «[illegible]» [illegible] Майами (США) [illegible] кубински контрреволюционни группа [illegible]. Цу хьалъенаь, [illegible] газетош тIа [illegible] АП агентство [illegible].

Контрреволюционеранта [illegible] Фидель Рииера [illegible] бомба [illegible] бехкеокхаш. Цу партe латтача АП корреспондента [illegible] Кубайца [illegible] гIуллакхаш [illegible] правительства [illegible] Кубайн [illegible] «[illegible]» [illegible] Канада [illegible].

НАТО МИНИСТРАШ СОВЕЩАНИ [illegible] ВА

РИМ, 24 сентябрь. (ТАСС). Селхан укхаьа оборона министраша дакъа а лоаццаш хьайийлар США, Малхбузен Германия, Англи, Итали, Турци юкъейоагIаш йолча КъилбаседАтлантически блока ядерни планировани группа совещани.

Совещание [illegible] вуд. хьача. аьлар США оборона министра Р. Макнамара шо Риме хьовхьачча, ца ла, «шу дьалхагIа дена хIана бан аьнна НАТО-га гIоларчи союзникашта ядерни планировани юкъе дакагIан дукхагIан дакъа лацийтар духьа бенш латта бенх дIахо болга», вешта аьлча къаьхкке мехкаш, итара хьалхарча аргIанна Малхбузен Германи ядерни герзах дIатохлага.

Укх тIеххьарча цхьан шера хIана Йоадаргіа духча совещане дакъа лоацараш ийтта юбаргIа стратегически тактически ядерни герзах пайда эцара цадаш.

ГРЕЦЕ ДЕМОКРАТАШТА ТIАКХУВ

АФИНЫ, 24 сентябрь. (ТАСС). [illegible] суде яхча решенех [illegible] дийнахьа [illegible] вежарш 13 греческа патриот-адвокатова. Царна гудамена хьа Грецие Коммунистически парте гIуллакхаш [illegible] бола чрезвычайни [illegible] бехке баь, хоам бу «[illegible]» яхача газето. Бехк сенах латт аьлча, ца латт, ЭДА аьрдехьарча парте 13 активисто соцха гурахьа Афины гитлеровски оккупантех мукъаьлхабелча дена шу дизара хетаьб дьшнача юртаге. Духьален боланa лозунгаш хьайиладьа ц... [illegible] [illegible] ца набахта бахка судамаш хьа 13 демократа.

Суда решени греческа халкъа дуьхьала я, йоах «Авги» яхача афински газета. ЦаI йодха демократически аьрдехьарча парте (ЭДА) чIоагIагIа йола протест хьайийтай правительства судо яхча решенева [illegible] духьайеккыхьага хьадийхад парламентагара. ЭДА-о хьалийхад [illegible] сов чехка мукъа[illegible] презецтайна заданаш тIара дIадоаххайтен.

[illegible] ПРОВОКАЦИ ЯХАЧА ГАЗЕТА ТIАХЬЕХАМ

БОГОТА, 24 сентябрь. (ТАСС). Колумбе Коммунистически парте органа «Вос пролетариа» яхача газето кепатехаб, мехкарча берригача къахьегархоша Сийлахь-Йоккха Октябрьски социалистически революци лаьцна 50 шу дизар дезе дийне кхоачаш бола боалтIача тайпара цунна кечъахарах бахь тIехьехам. Газето хадатьезе, балхой классов Ленин ерте латтача цун сийлахьча Коммунистически партеш Iаьдал моай бе деллача Россе хиниа Октябрьски революци дерригдунея исторически лоаргIамера события я. Дуне революционни бохама, балхлой дерригача дуне тIарча къахьегархойн гIуллакха бола хьоккхам ба, йоах газето, из революци.

Газето иштта тIехьех дерригача дунен тIа шерра белгалдоаккхаргдолаш дола Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизар дезе кийчо яра хамнаши хIалхое а дена шерра йоаржадар.

ВЬЕТНАМА ДАЙ-МЕХКА ФРОНТА ЦК ПЛЕНУМ

ХАНОЙ, 24 сентябрь. (ТАСС). 20—22 сентябре хиннача Вьетнама Дай-мехка фронта Центральни Комитета 12-ча пленумо дийцар дIадахача шарера фронта гIуллакхаши американски агрессорашт белгалца хьовсам духьа доаттабу къовсам чIоагIбера гIуллакхаш вьетнамски халкъа декхараш, хоам бу ВИА агентства.

ДIадахача йорхача шера Къилбаседа Вьетнама Нартартупъялен лейдан [illegible] халкъан къамакачча къовсам лоаттабар американски агрессорашта къупбехьакхьамональ [illegible] тоамне бIуаилтех дуьхьала, дIаьта Бенохк-дине цатешаьн а хилаьй. Ала белгалдаьккхар ца къамелал Дай фронта ЦК президиуме председатела Тон Дык Тханга. Йоахо йотаяо [illegible] дуьхьа. Йоахш гIа Тон Дык Тханга, ерриге халкъо оьтешаш [illegible] американски къовсамаш тIа [illegible] хальгь.

Мехкаре, вIашагIхийтта, [illegible] тайпа хIана доацаш бола демократически [illegible] Вьетнам къахь духьа лоаттабу къовсамаш Вьетнамски халкъа йозза катаве а йоаннаш [illegible], аьлар пленумо вьалья дIамба фронта ЦК президиуме член Хьанг Куок Вьета. Из пленума къамелааргкхьоарх делча тематах цаI ба вьетнамски халкъа къовсамаш тIеч дег тIара а тIа-тIа чIоагIагIа а яххархла даира социалистически стройне [illegible] бута хьалхашдача вьалдаш хилар.

КОЛУМБЕРА ХЬАЛ

БОГОТА, 24 сентябрь. (ТАСС). Чоалханера политически хьал оттал Колумбе. Укх тIеххьарча турийтта шера хIана иттаалагIа отталь оалгаи положени йолча хьалашка бад чеккх, Республика президенте арадоалчча декрет тIеж дола зоал латт хIана Колумбе. «Мехка осадни положени хилара, — лаьу «Вос пролетариа» яхача газета тIа Колумбе Коммунистически парте ЦК генеральни секретара Хильберто Вьейра, — вешеи наькха Iаьдал чIоагIлу. Мехка хьагучалехьа болабенгаь пачхьалхьахен переворот хургхиларах тIема диктатура Iаьдала керте оттаргхиларах бола кхерам».

Колумбе кIоарга парламентски кризие хьайнай, юкъалбаьнкаб къамал конгресса шинна а палата бохь. Из шита мейсалахара чIаги хаза дIа аьнча, «Къамал фронта» залан бохчуй — буржуазни шин парте: либеральни консервативни — правительствени коалиции яхошаш доалара ца хиача йиш йоацаш бола шо даьйа духхалхе гIараш конгресса ца хилар дIа. [illegible] бехьан дола конгресса шина палата — сенат депутатий палата — правительства законопроекташ хьаьна йоаш хаьга дIа йукхэх делош да.

Правительственни коалицена юкъейоагIача, парламента консервативни группировка дIаьхт конгресс дIахеплага, конституцена реформа ява плебисцит чакхъайкхага «Къамал фронтагарча» конгресса членаша парламента юкъера дIавалсхьа, уоше зерна- яхарам тIатесса, нагIча санна хIана тIаттача хьала дIаттахаьхка шин ца ца дезе. Хьал иза а дукхагIа хIана отташ латт мехкара репрессеш чIоагIъярца духаранна. Наха юкъе гучачьа демонстрацеш елга дейхал. Забастовкаш шу бохча больщестн студентешта тIакху. Толимен Укхар яча лепартаментий дукхача юрта районашка шерача масштабах чакхйоах каратели операцеш.

«Мехкара репрессеш, — лаьу «Вос пролетариа» яхача газето, — чакхйоах американски империализма отталча, колумбенто номаухкахни духьала лоаттабеш къовсама планага хьежжа.

Дукхал йор, шу тайпара, йоах газето юххера а, колумбийски Iаьдало американски агрессорашта ба тахкараш, чула аьлани тIаьхьа боалларах лаьп да.

Шоай пачхьалкхан зизар шу дизар дазду укх шера ГДР къахьегамхоша.

ШоллагIа дуне тIом болча хана боатабаьчей бохабаьчеш мехка бохаш беррига ахкаьжерданоттабаь ца Iеш, хьалхарча [illegible] херамчIирсаш. Къаьнарча хьатта пачгIатача халкъа низаьцен доIамцен хьайеш латт социалистически общество.

Сурта тIа: Катовецки воеводстве «Миловице» яхача шахта мерда диспетчерски пункт.

В. Соболев сурт.
ТАСС фотохроника.

«ЛОВЦА»

ХАНОЙ, 24 сентябрь. (ТАСС). Зиалай яхача провинце тIом беш болча, Къулбехьен Вьетнам мукъабоаккхача Эскара бIухоша Анхе районе латтача американски 1-ча аэромобильни дивизии атака йий, яхаш хоам бу ВИА агентства Освобождене агентства бечча хоамах.

Атака яр баьхьан лоаш зоагагIчун 40 сонгIа вертолет хIала яй, боабьи чоннаш яьи дукха американски салтий ба.

Атаха яй 3-ча сентябре, американски тайнаше личан состав йоаш къулбехьен Вьетнаме кхаьчача дийнахьа, цена цхьа шу хилар «делеш» йолча хана.

ЕЙГА АТЛЕТИКА

Наьах хьайкан — яр С. Орджоникидзе цIерагIара стадион. Укхаза ейгача атлетикех йола яхь дIайхьаьр республика дикагIйолча спортсменаш. 100—110 метр удаш массарел хьалха ваьлар химкомбината инженер В. Митчин. Иштта удаш а 14,3 секунда (хIаьта дIоахал кхуйсалуш а (5 метра 5 сантиметра) котьалар пединститута студентка Л. Малоенцова. Цох шоллагIа чемпион хилар. 100 метр удача котьалар О. Емельянова. Цун ха 13,6 секунд.

Къаьстта сакъердаме хир 800 метр хIар. Ейга мтара хIешнагагIа йола ха гойтар (1 минут 57,9 секунд) Сунженски районерча спортсмено А. Сенткина. ШоллагIа дийнахьа 1500 метр удача а чемпион хилар цох.

Диск кхуссача лото метол еза Матиев Мухарбика, кхалнаха юкъе спорта мастера тайпах спартакиада чемпионка а Л. Лойко.

Хlана спартакиада чакхъяьннай. Республика спортивни обществашта юкъе хьалхе ба «Труда» спортсменаш. ХIаьта районашта юкъе — студенташ нагIцашни, тIаккха Грозненски Гудермесски районашкара атлеташ ба.

Сурта тIа: спортсменаш 800 метр бейдаж бох. Хьалха ва республика дикагIа чемпион А. Скиткин.

Ш. Баянов текст.
О. Смирнова сурт.

ХЬАЖАРГА КИЙЧЛУШ

ХIана вай республика культпросветучрежденеш советски Iаьдал отта 50 шу дизара денга кийчлуш йолча хана хьнаре лакъа лоал цу ден дарнежча социалистически яхье тха Советски района культура учреждененша а. Юртбоахама къахьегамхоаш сакоIам дерггIа вIаштIехьбаккхар тIаберзабаь ба укхаза мел бу болх. Къаьстта йоакха теркаш ю укхаза кастта хургдолча художественни самодеятельноста хьажара шоллагIча турага кийчо яра. Хьажара хьалхарча туре дика кийчъенна хиларца белгальннар Ятумхалера (заведующи А. Арабиев), Варандера (заведующи М. Заипулаев), Халкелоера (заведующи А. Якубов) кхыйола юртара клубаш. Цу клубашка хаьхнна болх беш а художественни самодеятельноста тайп-тайпара кружокаш. Юртбоахама къахьегамхоашта хьалхашка уж бечча дIа а ухаш самодеятельни концерташ уйттолу. Тайп-тайпарча программах латташ репертуар дика йолаш хул [illegible].

Юртбоахамем хьалхе дешараш кастх-кастха вIашагIбеттало клубай бахьлой. Цаьна лекцеш, беседаш ю. Иштта каст-каста чаккхйоах тематически а садоIама а сийреваш. Духьаьла укх шера лакхе йийдача клубашка 84 тематически сайре хиннай. Масала, «Лакхбергба дий квартала хьуакъаш», «Сага сий къахьегара доала», ядаш яр царех цхьаннаш. Къахьегамхоашта дукха безаш а ерригача районе боалаш а ба цхьабола самодеятельни артисташ. Царех ба Т. Шабанова, Я. Рошанова, А. Китркаева, Б. Гайтуков, дукхаха кхыбараш. ХIана самодеятельноста хьажарга кийчлуш ба уж а. Дог гIоадаьл уж сацна бола нах дукхагIа ле хул.

Цхьабакъда, дикача гIуллакхашца уллув кхоачамбоацараш хилча хала хет. Тха райондарча клубех цхьараш самодеятельноста хьажарга кийчлуш ара сацама ца. Царех я масала, Вашандаройски (заведующи Исупова), А. Шерипоински (заведующи Батаев) клубаш. [illegible] дех укхаза художественни самодеятельность вIашагIйоллалга. Дани болх беш цхьаккха а кружок яц. ХIаьта къахьегамхоашта хьалхашка уйттаде дезаш концерташ шоашта дагадехачо кийчдеш а ца кийчдеш а ба цу клубай болхлой. Иштта ю болх беш уж клубаш хиларах бехке а цу юрташкара партийни, комсомольски организацеш а. Культура учреждененаш балхах лаьла дешаш уйттадаш шоай сийранешка, хIаьта культура болхлошта лаха дала понахоста а дац.

ХIана республика ерригача культура учрежденешка кастта хургдолча художественни самодеятельноста хьажара шоллагIча турага кийчлуш йолча хана цхьаккха а культура учреждение цу йоаккхача мероприятена юкъера йиса йиш яц. Из кхетадаш ерриге культура учрежденешкара дIавра болхло.

А. МЕЖИДОВ,
Сунженски районни культура цIен директор.

КНИЖКАШ КIЕЗИГА ДА

Укх шера март бетта дIакъехьлача дена ерригача ахкан дамалгахьа хьа ца елдаш латтай Сурхотіера библиотека. Кофта белаш хIанта а дацар, цхьацца библиотекарь хьатIаьаргIаш оха хьIхIадоаш, уIакха хьа а лелам библиотекарь цу бахьан порахосгIаш дIалазьтар-кх.

ХIана ца болх бе Валаецина цхьа бутт тарга да я. ЙергIа вIаштIехьбахка Шабалабаьб ший болх Грозненски культпросветучилище дийша йисте а яьлча укхаза библиотекарала балха еннача Рубцева Валентина Николаевнас. Бахача наьха хIара хоа чуэттош дийнай цадешарана дIаьзалхьа дукха да йоллаше а хьа ца дахьаш диса книжкаш гулдена. Ше балла хьеначча аьаларча делошка вIаштIехьлаьккхар атеиста уголок. Укхаза дешаргIйита мел эзар да. Хоаш кийчдаь да тайп-тайпара плакаташ я. Царех цаI «Советски Iаьдал отта 50 шу дизача денга яхаш да.

Из дерригa дика да, цхьабакъда, кудцанна дарглаоца кхоачамбоацаргш а да Сурхотiерча библиотеке. Тоттара кIезига да керда араяьнна художественни, Iалмай, юкъарча а литература. Шийна хьатта книжка библиотеке ца хилча чIоагIа хала хоа библиотекара Рубцевайна, хIанча дешарахьа а къомаьа ца дий ца. Цу гIуллакха уйла йича бакъахьа я юртсовета председатела а района культотдела кулгалхочунна а.

М.-Г. АУШЕВ.

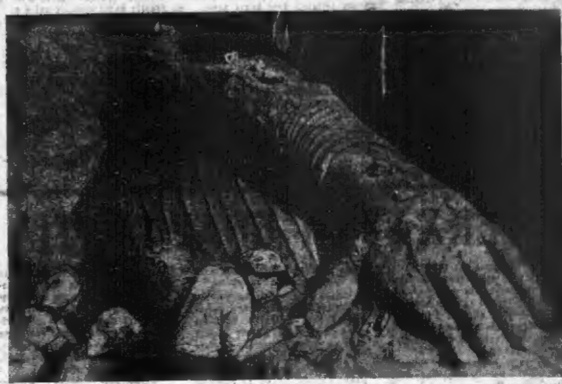

ТАДЖИКСКИ ССР. СалбеннаВахшски атагIарча Аджина-Тепе яхача дукъа уIа ух Iналахойн дешархойн, колхозхойн горадербарашна а. Цар безам ба эгтара нагахьа мара кора ца йоаIача зIамага — цхьайса уллача Будда Iаьлымате йоаккхача статуята хьала.

Аьхха кога кIийле а шин метр гарга йола ца лоабата воанал хIанзана мара хьатта кIаьхара тхьаьнкха баьшаьбаш Таджикски ССР Iилмай Академе археологаш. Из тачаера легендарни «Тахарий Пачхьален» — Тохаристана историек культурай памятник кераца я вай заман VII бIаьшере чакхйоаллаши VIII бIаьшере йоаллушин хинна шерача замалдара будийски монастырь хьоахаш.

Ерригa а фигура цхьайттa метр йIаьха я. Средни Азе йоваш чейолча дукхача скульптурах етара йоккхагIьар я ца. Тоттача хала цена йисте оагIта кIал а болаш ула ца. ЙергIа йIоахьала Iодахийта ула ах метр дIаьха доа че кIай шIеагаш дола аьда кулг. ХIаьта хьатта кулг фигури тIайба уIа а уллаш, корта хьалкхоабаш хинна хила бсзаш да. Цхьабакъда... е кулг а е корта а бац. Археологаша хот [illegible] кхоачаш доаца скульптура лоакъош хIаназехьа а лараш кораьнча нагьеннача йистошка хьежжа шрашка юхаметтаоттаргдувь я ц. Экспедице кулгалхо исторически Iилмай кандидат Б. А. Литвинский тешаш бенна ца шийна хьалхашкаравар шин эзарл ах эзар шу хьалха будийски дин вIашагIбелла Будда Гуатама шаьра — Муни хилараж. Ширача заманахьарча скульптораша Будда сурт дан буьхийски дин хьехамга диллача цо шийна лоаш пелхинар ахкачашкинна а загьана. саттийда Iеш хиннача хана.

Скульптура Ленинграде, Эрмитажа реставраторашин — хьо а ллене хьоргIаш я.

Сурта тIа: Будда скульптура хьалькхача.

В. Стечинков сурт.
ТАСС фотохроника.

Велосипед

Чакхъяьннай йиьлагIча республикански спартакиада финале дакъа лоацаш хиннача велосипедисий хьаьн.

Москвски шоссе тIа тIоаде хийхкар спортсменаш моай шоссе уплас. 20 километр хьалхаххаа 25 майача ихаш — цаьжа бахыгаьлккха дистанци. МаIача яхаш юкъе чемпион хилар Г. Бутонов. ШоллагIча меттиге «Спартака» вийни, спорта мастер В. Бабекини кхоалагIча меттиге динамовец В. Кочеткова ба.

Кхалнаха юкъе чемпионка я «Спартакера» Л. Литвинова. Цун ха (31 минут 59,5 секунд) спорта мастера хила еечул 29 секунда дукхагIа я. ШоллагIа кхоалагIа меттигаш а спартаковцаш хьаьй. Уж ба В. Бутенко Л. Прокопова.

Командийна юкъе (60 километр дистанци) хиннача яхье мастерах коракхар Г. Филиппенко. Цун сийнай спорта мастера эш. я.

Яхьаш чакхьаьлга хьалха я «Спартак» ДСО, шоллагIча меттиге «Динамо» тIаккха «Локомотив» я. Котбаьннараш дипломашца, призашца совгIаташца даьлаь.

КIалтохаргах латар

Спартакиада дакъа лоацаш болаш классически ший лоIамерча кIалтохаргах латараш. Ший лоIамерча кIалтохаргах латача хьалха ба «Буревестника» спортсменаш, шоллагIача меттиге «Урожай» кхоалагIча «Динамо» я. ХIаьта классически кIалтохаргах латача хьалха «Труд» ДСО я. ШоллагIча меттиге «Трудовые резервы», кхоалагIча — «Спартак».

ХIарача хьалхара меттиг яккхара хиннача яхье ший лоалта дийлача (ший лоIамерча кIалтохаргах латар) хьалха ба спартаковец Ш. Вегиев. Иштта шоай доалта дийлача хьалха ба спорта мастер Э. Ульбиев («Урожай»), С. Ицигов («Буревестник»).

Районашта юкъе дика хьежж маш гойтай Нажайюртанчо райони спортсменаш, Царех ва масала, Оздоев Зауддин.

Аьттох болаш дIайихьар ахкаш «Урожай», «Спартак» спортивни обществаша. Хьалхара меттигаш йоаккхагIа аьнна хийтта кор ма вIаштIехьдаьлар.

Р. ХАДИСОВ.

ДЕХКАРАШ КХОАЧАШДУ

Кринооски оол сІарча специализированни совхоза пачхьалкхена пурбахана продукци дIаялара тIайпа социалистически декхараш толаана кхоачашду. Иштта, йиттелека хьалхарча шера барI аббетта пачхьалкхенна фуш дIаяллара тIайпа 71,2 процент кхоачашъяь совхоза балхлошта.

Дика дох шекара севекла юбара бахнах я. Укх шера совхозе ерта хьалха 27 сентябре дIайийна мехкара свекла чIоагIа хьувкъае вIаштIехьбаьннай совхоза балхлой.

Из хIана толдашна чумеж латт.

С. ЧУХАРЕНКО.

Редактора зам.
А. А. МЯКИЕВ.

Горэлектросета абонентий тIерш

Грозненски городской электросеть, № 95 йолча 1966 шера 17 мартерча Горисполкома решенега хьежжа, тахкара аргIа тIаххьача электросчетчикаш бе а йоаллаш горэлектросета хуьнара филлерчана хуьнара мотолага хьийд.

Хуьнара йола бакъа еннай уж горэлектросета электролабораторе болх беш хилар-бахьлу удостоверени электросчетчики хуьнара йола идаьлц шоашка йолаш болча горэлектросета электролабораторе балхлошта.

Электросчетчикаш [illegible] арах, уж тахкарах, дIахарах а йоаллаш [illegible] а йола рагча аргIа хьалхагIа отталча горхьанша.

Хаттараш дефайта [illegible] йиш я № 2-00-26, 2-36-76 йолча электролабораторерча телефонегIа.

Горэлектросета администраци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIечо фронтовиккий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; ответственни секретаря — 2-45-46; партийни мехара, промышленни, юртбоахама, культура кисаьойш отделий — 2-25-72; корректорски — 2-09-30.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря — 2-45-46; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-30.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революци проспект 7/84.

Типографиа адрес: «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04494. Заказ № 4837.